

KOMPETENCIE DIEŤAŤA PREDŠKOLSKÉHO VEKU SO ZAMERANÍM NA JEDNOTLIVÉ OBLASTI

Kompetencia nevyjadruje trvalý stav, ale má činnostný charakter, teda úroveň jej rozvinutia sa prejaví až v praxi a činnosti jedinca.

V materskej škole sa rozvíjajú tieto kľúčové kompetencie na elementárnom základe:

- a) podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách s platnosťou od 1.9.2016
 - Komunikačné kompetencie
 - Matematické kompetencie a kompetencie v oblasti vedy a techniky
 - Digitálne kompetencie
 - Kompetencie učiť sa, riešiť problémy, tvorivo a kriticky myslieť
 - Sociálne a personálne kompetencie
 - Občianske kompetencie
 - Pracovné kompetencie

Podľa Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 0 – predprimárne vzdelávanie, ktorý bol v platnosti od roku 2008 do roku 2016

- Psychomotorické kompetencie
- Osobnostné (intrapersonálne) kompetencie
- Sociálne (interpersonálne) kompetencie
- Komunikatívne kompetencie
- Kognitívne (poznávacie) kompetencie
- Učebné kompetencie
- Informačné kompetencie

To však nič nemení na fakte, že pedagógovia vo výchovno- vzdelávacej činnosti naďalej využívajú, ako základné aktivity, prostredníctvom ktorých deti môžu získavať kompetencie tieto organizačné formy:

- a) **hru**
- b) **edukačnú aktivitu**

Tieto kompetencie sa rozvíjajú v troch základných úrovniach rozvoja osobnosti dieťaťa:

- Rozvoj kognitívnej a intelektovej úrovne dieťaťa predškolského veku
- Rozvoj perceptuálno – motorickej úrovne dieťaťa predškolského veku
- Rozvoj sociálno – emocionálnej úrovne dieťaťa predškolského veku

Pokúsim sa vám v stručnom prehľade spracovania metodickéj príručky pre učiteľov, učiteľky materských škôl a rodičov od autorky *J. Sobotovej a kol. : Predškolská príprava detí v materskej škole a v rodine, 2013*, priniesť prehľad o tom, čo by malo vaše dieťa zvládnuť v období predškolského veku (3. -6. roku veku) a návrhy hier a aktivít pri rozvoji osobnosti dieťaťa.

1. Rozvoj kognitívnej a intelektovej úrovne dieťaťa a predškolského veku

V tejto oblasti si dieťa utvára veku primeraný poznatkový systém, osvojuje si základné myšlienkové operácie a rozvíja reč. Pri činnostiach sa kladie dôraz na:

- samostatnosť a aktivitu detí
- ich vnútornú motiváciu k poznávaniu
- rozvoj najvyšších kognitívnych funkcií, najmä hodnotiaceho myslenia a tvorivosti
- rozvoj nonkognitívnych (mimopoznávacích) funkcií
- prežívanie poznatkov a procesu ich objavovania

Kompetencie (zručnosti) v kognitívnej oblasti sú postavené na troch základoch:

- **Základy riešenia problémov** (hľadá a objavuje súvislosti medzi jednotlivými informáciami, rieši jednoduché problémové úlohy, uplatňuje v hre a rôznych situáciách matematické myslenie...)
- **Základy kritického myslenia** (odôvodňuje svoje názory, prejavuje postoje, vyslovuje jednoduché úsudky, hodnotí vo svojom okolí čo sa mu páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré/zlé na veciach, osobách, názoroch)
- **Základy tvorivého myslenia** (nachádza neobvyklé odpovede alebo riešenia, objavuje a nachádza funkčnosť vecí, objavuje algoritmus riešenia úloh pokusom a omylom)

Námety hier a aktivít na rozvoj kognitívnych kompetencií:

Hra: „*Spomeň si na...*“ (5+)

Postup: Hráči sedia v kruhu, majú zatvorené oči a opisujú miestnosti doma čo najpodrobnejšie. Hráči sa striedajú dookola a hovoria po jednej vete, až kým nevyčerpajú tému.

Obmena: hráči môžu opisovať známe osoby, oblečenie, ktoré majú hráči práve na sebe a pod.

Hra: *Čarovné vrecúško* (3+)

Materiál: vrecúško z plátna, rôzne predmety, hračky, zubná kefka, hrebeň, hrnček, lyžica...

Postup: Dieťa ohmatáva predmet vo vrecúšku, hmatom sa pokúša určiť čo drží v ruke, slovne opisuje pocity. Potom predmet z vrecúška vyberie a overí si správnosť svojho tvrdenia.

Obmena: Dieťa môže určovať na čo sa predmet používa, z akého materiálu je vyrobený a pod.

Hra: *Príbehy z klobúka* (5+)

Materiál: klobúk, palička, papierika, na ktorých sú napísané témy príbehu, rozprávok

Postup: Dospelý je kúzelníkom. Začaruje papieriky v klobúku paličkou. Deti pristupujú ku klobúku a vyberú si jeden papierik. Dospelý prečíta text na papieriku a deti dopĺňajú príbeh, hľadajú príčiny a dôsledky medzi javmi- čo sa stalo, čo sa stane, ako sa to mohlo stať, prečo sa to stalo... Napr. zlomila sa mi ceruzka a ja som ešte nedokreslil obrázok, Chcem si prezerat knihu, ale je vysoko na policičke a pod. Pri rozprávke môžeme uviesť názov a dieťa vymenuje postavy z rozprávky, doplní dej, dokončí záver rozprávky a pod.

Hra: *Otázky (4+)*

Materiál: pexeso obrázky, hračky, predmety

Postup: Dospelý vyberie dva obrázky, predmety a pod. Dáva dieťaťu otázky typu: čím sa líši /podobá jedna vec na druhú, čo majú spoločné, spôsob ich využitia a pod.

Hra: *Správne – nesprávne (5+)*

Postup: Dospelý povie oznamovaciu vetu napr. „V lete vonku sneží.“ Dieťa určí: správne-nesprávne- znenie tohto tvrdenia. Môžeme používať aj tvrdenia, ktoré sú vhodné na diskusiu: napr. „Dospelí sú šikovnejší, ako deti.“ Vhodné sú doplňujúce otázky: „Čo dokáže mamka lepšie ako ty?“ „V čom si lepší ako dedko?“ a pod.

Obmena: Využívame rôzne témy na kladené otázky.

Hra: *Na vychádzke (4+)*

Postup: Pred odchodom do obchodu, na ihrisko dospelý povie dieťaťu, aby si všímalo napr. koho stretnú, aké zvieratka uvidia, aké kvety kvitnú v tráve a pod. Po príchode domov dieťa zrekapituluje to, čo si zapamätalo z vychádzky.

Obmena: Dieťaťu môžeme zadať konkrétnu úlohu – v obchode kúpime chlebík, jogurt a cukríky. Úlohou dieťaťa je zapamätať si, čo má vložiť do košíka. Po návrate „svoj“ nákup skontroluje.

Hra: *Nájdeš mi to? (4+)*

Materiál: knihy, časopisy, predmety

Postup: Dospelý podnecuje dieťa k tomu, aby bolo nútené vyhľadať informácie z rozličných zdrojov, v blízkom okolí.

Dospelý zadá úlohu: „Kde nájdem obrázok zvieratka, ľudského tela, rozprávkovej postavy? Čo potrebujem, keď si chcem umyť zuby? Čo potrebujem, keď chcem zatelefonovať babke? Čo mi prinesieš, keď som smädná, hladná? A pod. Úlohou detí je nájsť zdroj, predmety, ako správne odpovede na otázky dospelého. Odmenou pre dieťa je prečítanie si zaujímavého textu z kníh, encyklopédií, časopisov, prečítanie rozprávky príprava malého občerstvenia...

1.2 Rozvoj jazykovej úrovne detí predškolského veku

Uvediem priemerný počet slov, ktorý sa však u detí v určitom veku líši z dôvodu nerovnakého vývoja reči s nerovnakými schopnosťami a v rôznom prostredí.

Slovná zásoba: vo veku 1 a pol roka – 100 slov

vo veku 2 rokov – 200-400 slov

vo veku 3 rokov – 1000-1100 slov

vo veku 4 rokov zásobu 1600 slov

vo veku 5 rokov zásobu 2200 slov

vo 6 rokoch zásobu 2500-3000 slov

Slovná zásoba výrazne vzrastá okolo druhého roku a potom medzi 3. a 4. rokom, t. j. v období rozvoja logického myslenia a reči.

Správny rečový vzor je jeden z najvýznamnejších činiteľov pri výchove reči v materskej škole, ale aj v rodine. Je veľmi dôležitý aj z hľadiska hygieny hlasu (dieťa napodobňuje nielen rečový vzor dospelého, ale aj hlasitosť, silu reči).

Námety hier a aktivít na rozvoj komunikatívnych kompetencií:

Hra: *Pomiešané obrázky (4+)*

Materiál: obrázky z pexesa, vystrihnuté z časopisov

Postup: Obrázky pomiešame na stole. Dospelý vyberie jeden obrázok a úlohou dieťaťa je nájsť k nemu dvojicu so spoločným znakom. Napr. tanier – lyžica, chlapec – lopta, kvet – váza, mlieko- jogurt a pod. Keď spojíte všetky dvojice obrázkov, dieťa slovne vyjadří prečo k sebe patria.

Obmena: Z obrázkov môžete vytvárať aj trojicu a spoločne určiť ich spojitosť:

napr. lyžica- tanier- mydlo = pred jedlom si musím umyť ruky mydlom,

mlieko- jogurt- krava = kravička nám dáva mlieko, z ktorého sa vyrába jogurt.

Hra: *Na hádanky (4+)*

Postup: Začíname riekankou (2 hráči), pri väčšom počte hráčov vyčítankou:

V našom dome bola vrana, na okienku sedela, povedz že mi milé dieťa, čo tam všetko videla?

Dieťa má povedať niekoľko predmetov podľa dohodnutej témy- v detskej izbe, v kúpeľni, v kuchyni, na ihrisku, v obchode. Ak dieťa povie správne predmety odpovieme:

Áno, áno je to tak, môžeš ďalej pozerat'.

V prípade viacerých hráčov pokračujeme vyčítankou v smere kruhu.

Aktivita : *Kino* (4, 5+)

Materiál: dlhý pás papiera, letáky, časopisy, nálepky, nožnice, lepidlo, rámčeky z kartónu

Postup: Z novín, časopisov si vystrihneme rôzne obrázky a nalepíme ich na pás papiera. Môžeme využiť aj nálepky. Z kartónu si vystrihneme dva štvorce. Na jednom z nich vystrihneme menší otvor v strede. Štvorce zlepíme len v hornej a dolnej časti, tak aby sme z boku mohli vložiť pás papiera.

Dospelý začne premietat' film: „Začínam premietat' film. Sleduj a hovor, čo vidíš.“ Dieťa pomenúva zobrazené predmety. U starších detí požadujeme pomenovať napr. červená lopta, žltý banán, smutný chlapec, pekné šaty a pod.

Obmena: Film premietame znova a kladieme dieťaťu doplňujúce otázky: „Čo môžeš robiť s červenou loptou? Prečo je chlapec smutný?“ a pod.

Hra: *Rýmovačka* (5+)

Materiál: obrázky z pexesa

Postup: Dvojice obrázkov rozdelíme. Jednu časť si vezme dospelý, druhú si dieťa rozloží na stole. Dospelý pomenuje obrázok, neukazuje ho dieťaťu a dieťa musí nájsť jeho dvojicu (pri starších deťoch môžete využiť presýpacie hodiny z hry Brainbox na spestrenie hry). Dieťa slovo nahlas vysloví a položí si kartu od dospelého na svoju dvojicu. Úlohou dieťaťa je vymyslieť slovo, s ktorým sa rýmuje slovo na kartičke.

1.3 Logopedická starostlivosť u detí predškolského veku

Cieľom logopédie je rozvíjanie správneho vývinu reči z hľadiska formy aj obsahu, predchádzanie vzniku porúch a chýb reči a odstraňovanie už vzniknutých porúch a chýb reči. Na zisťovanie výslovnosti u detí sa používajú obrázky, hračky, rečňovanky, rozhovor a voľné rozprávanie detí.

Námety na precvičovanie hlások:

„m“ Mydlí Máša myšku mydlom,
mydlo Máša vymydľila.
Vymydľila Máša mydlo,
myšku mydlom neumyla.

„p“ Po záhumní, popod háj,
po blate sa čvachce.

Počkaj chlapče, bude jaj,
pre tie mokré kapce.

„b“ Bľačí baran pri buku,
v zababranom klobúku.
Zabudol si na bále
batoh, bradu, sandále.
Nebľač, baran pri buku
v zababranom klobúku.

„f“ Fúka, fúka fujavica,
Francke farbí obe líca.
Fujavica prestala,
Francke farba zostala.

„v“ Vilo, Vilo, podaj vaňu
vykúpeme malú Evu.
Tu je voda, tu je vaňa
už je Eva vykúpaná.

„n“ Navštívila Tonka Tóna,
namaľoval práve slona.
Bol to zvláštny slon,
na nose mal zvon.

„t“ Do storočnej starej trúby
bez prestania Tomáš trúbi.
Trúbi Tomáš do trúby
až lietajú otruby.

„d“ Dínom, dánom, dínom, dánom

Dodo je dnes veľkým pánom.
Dedo mu dal do daru
dvojmetrovú fujaru.

„c – dz“ Cválali koníky do kopca
cválali koníky pre otca,
Cválali koníky cupity cval
cválali koníky cupity v dial’.

Odchádzam od medze,
obchádzam kvety,
na medzi nevädze
hľadajú deti.

„č – dž“ V potôčiku voda tečie,
čo to vidím, dačo vlečie,
dolu vodou pláva čiapka:
člipky, čľapky, čiapka čľapká.

Hádzem, hádžeš, hádže,
mamka buchty sádže.

„s“ Ide slimák po meste,
Bosý k svojej neveste.
Pýta sa ho pani osa:
„I nevesta chodí bosá?“

„z“ Zvonár ťahá za motúz,
zaplietol si doňho fúz,
Teraz ho to mrzí,
že má dlhé fúzy.

„š“ Tichulinko, tíško
pošuškal mi Miško,
Pošuškal mi šušky, šušky:
na okne sú samé mušky.

„ž“ Požičala žabka myške,

požičala knižku,
Vyčítala myška v knižke,
že vlk chytil myšku.

„r“ Na hrade je stará brána,
sedí na nej čierna vrana.
Vrana kráka kráky, krák,
k hradu letí čierny mrak.

„l“ Haló, haló, čo sa stalo,
Kolo sa nám polámalo.
Dokola sa zatočilo,
pri stole sa zastavilo.

„g“ Gusto novú loptu má,
Je to lopta gumená.
Len čo z domu vybehol,
dal gumenou loptou gól.

„j“ U zajkovcov ježko jajká:
„Kde je zajko moja fajka?
Jajaj, jujuj, kdeže je?
Závej mi ju zaveje.“

„h – ch“ Haju, haju, hajušky
na obed sú halušky.
Haj, haj, hajaja,
Naberiem si od kraja.

Chystal sa pes na muchu
chňapol blchu v kožuchu.
Už má blchu v bruchu
a na uchu muchu.

1.4 Rozvoj logicko – matematickej úrovne dieťaťa predškolského veku

Pri rozvíjaní základných matematických predstáv treba pozornosť dieťaťa zamerať na objekty a vzťahy medzi nimi, ktoré má dieťa poznávať predovšetkým vlastnou činnosťou. Dieťa získava primárne matematické poznatky, umožňujúce rozvoj jeho inteligencie aj intelektu tromi základnými spôsobmi:

- pozorovaním predmetov okolo seba a manipuláciou s nimi
- manipuláciou s jednoduchými pomôckami zo svojho bezprostredného okolia – doma, v materskej škole, v prírode a pod.
- manipuláciou s odborne pripravenými pomôckami

Dieťa v tejto oblasti:

- porovnáva** (pri dvojici predmetov- veľkosť, dĺžku, šírku, príchod, množstvo-počet),
- triedi** (podľa tvaru, farby, veľkosti, dĺžky, šírky, hmotnosti),
- vytvára súbory** (napr. vyber zo skupiny všetky kocky, trojuholníky, daj do košíka všetky jablká zo skupiny hračiek oddeľ stužkou všetky bábiky),
- usporadúva** (predmety podľa veľkosti, dĺžky, šírky, hmotnosti, veku, príchodu, množstva),
- orientuje sa v priestore** (správne používa slová pri určovaní polohy vecí- *v, na, pod, pred, za, vedľa, medzi, hore-dolu, vysoko-nízko, vnútri-vonku, vpravo-vľavo, bližšie-dalej, vyššie-nižšie*, popisuje polohu vecí vzhľadom k vlastnej osobe, vzájomnú polohu dvoch rôznych predmetov napr. pero leží na stole, rozhoduje o polohe napr. je alebo nie je auto v poličke?)
- získava číselné predstavy** (vymenuje číselný rad od 1 do 10, vytvorí skupinu predmetov s daným počtom prvkov, vyjadrí počet predmetov súboru pomocou prstov, bodkovanej symboliky, vytvorí číselný rad, určí poradie členov v číselnom rade, určí počet predmetov v súbore po pridaní alebo odobratí jedného)

Námety hier a aktivít na rozvoj logicko – matematických kompetencií:

Hra: *Porovnávame predmety (veľké – malé, väčšie – menšie) (5+)*

Materiál: rôzne predmety

Postup: Dospelý kladie dieťaťu otázky typu: Čo je väčšie stôl alebo stolička? Čo je väčšia námaha- odniesť stoličku alebo skriňu? Je mešie kreslo alebo skriňa? a pod. Potom môžeme navádzať dieťa, aby kládlo otázky súrodencom, kamarátom a pod. Svoje odpovede môže dieťa odôvodniť.

Hra: *Schody (5+)*

Postup: Hráči sa rozostavia na schodoch, dospelý kladie otázky týkajúce sa vzájomnej polohy napr. Kto je vyššie ako...? Kto je nižšie...? Kto stojí najvyššie? Kto stojí najnižšie? Kto z nás je vyššie, keď stojíme na tom istom schode? A pod.

Hra: *V kuchyni (4+)*

Materiál: kuchynský riad

Postup: Necháme deti ukladať rozličné predmety- príbory, riady. Napr. po umytí riadu dieťa ukladá príbor oddelene- lyžice, vidličky, nožiky, varechy. Triedi tanieru na hlboké, plytké, dezertné, šálky, misky.

Aktivita: *Prekážková dráha (3+)*

Materiál: nábytok, hračky

Postup: Z rozličných vecí (stoličky, kreslo, lavička), hračiek a iných predmetov postavíme prekážkovú dráhu a úlohou dieťaťa je prekonať prekážky podľa pokynov dospelého – podliezť pod stoličkou, cez kreslo, obehni okolo plyšového macka, prejdi slalomom pomedzi autička...a pod.

Aktivita: *Hľadanie pokladu (4+)*

Postup: V priestore dospelý ukryje predmet a navádzaním dieťaťa pokynmi –zima-teplo-teplejšie-horúco smeruje dieťa k ukrytému pokladu.

Hra: *V Rozprávkove (5+)*

Materiál: knihy, nakreslené obrázky, vystrihnuté obrázky, plyšové hračky

Postup: V týchto hrách využijeme známe rozprávky napr. O troch prasiatkach, Rukavička, Domček, domček kto v tebe býva?, O repe. Rozprávku deťom najprv prečítame, prípadne si ju spoločne pozrieme na internete.

Analýza rozprávky Rukavička

Vytváranie súborov

- všetky zvieratká daj do jedného kruhu, ľudské postavy do druhého kruhu

-do rukavičky vlož iba malé zvieratká z rozprávky

-vyber zvieratká, ktorých by si sa v lese bál

-vyfarbi zvieratká, ktoré bývali v rukavičke (dieťa by malo prísť na to, že psíka nevyfarbuje, lebo nebýval v rukavičke, ale sprevádzal deduška na prechádzke v lese)

Porovnanie

-porovnaj dvojice zvieratiek podľa veľkosti- medveď-myška, žabka- vlk

-porovnaj zvieratká podľa hmotnosti

-porovnaj dvojicu podľa príchodu – Kto prišiel skôr/ neskôr?

Usporiadanie

-usporiadaj zvieratka, tak ako prišli za sebou

-usporiadaj zvieratka podľa veľkosti

-aktívne používať pojmy za, pred, hneď za, hneď pred, prvý, posledný...

Triedenie

-rozdeľ zvieratká na veľké a malé- veľké daj vpravo a malé vľavo

-rozdeľ zvieratká na ťažké a ľahké

-rozdeľ zvieratká podľa spôsobu pohybu- tie, ktoré skáču- tie, ktoré bežia

Číselné predstavy detí

-urč poradie členov v číselnom rade- prvá prišla myška, druhá žabka,....

-vymenuj číselný rad- spočítaj, koľko tam bolo zvieratiek spolu, spočítaj, koľko bolo zvieratiek v rukavičke, keď k nej prišla líška....a pod.

1.5 Rozvoj environmentálnej úrovne dieťaťa predškolského veku

Dieťa by malo v tejto oblasti dosiahnuť tieto kompetencie:

- ❖ z hľadiska *kognitívneho vývinu* - prejavovať zvedavosť a spontánny záujem o spoznávanie nového, pozorovať, skúmať, objavovať, experimentovať, chápať vzťah medzi ľudskou činnosťou a procesmi v živom prostredí
- ❖ z hľadiska *sociálno-emocionálneho vývinu* správať sa empaticky k svojmu okoliu, prostrediu, uvedomovať si dôsledky svojho správania, vytvárať si vzťah k životnému prostrediu a esteticko-hodnotiace postoje
- ❖ z hľadiska *perceptuálno –motorického vývinu* používať v činnosti všetky zmysly, správať sa ohľaduplne k svojmu zdraviu a k zdraviu iných, prejavovať pozitívne postoje k zdravému životnému štýlu, ktoré zahŕňa zodpovedné a šetrné správanie voči životnému prostrediu a aktívnu účasť na starostlivosti oň

Námety hier a aktivít s environmentálnymi prvkami:

Hra: *Prírodné pexeso (3+)*

Materiál: prírodniny (šušky, orechy, kamene, listy, gaštany, kvety, kúsky kúry..., plastové poháre

Postup: Dospelý prikryje prírodniny (všetky po dva kusy) každú samostatne pod plastové poháre. Dieťa nadvihuje v každom kole dva poháre a hľadá dve rovnaké prírodniny.

Hra: *Stratil som sa (4+)*

Materiál: kartičky s obrázkami zvierat, papiere, ceruzky

Postup: Dospelý rozloží na zem kartičky zvierat obrátené smerom dolu. Na papiere nakreslí symboly životného prostredia- voda, zem, vzduch, strom. Dieťa odkryje obrázok, pomenuje zviera a potom ho priradí k životnému prostrediu daného zvieratka.

Hra: *Mysli na Zem (5+)*

Materiál: herný plán s nakreslenou cestou- políčkami, obrázky s rôznym odpadom, obrázky kontajnerov- modrý, žltý, zelený, čierny, hracia kocka, panáčky

Postup: S dieťaťom sa porozprávame o mieste kde žijeme- planéte Zem. V príbehu pokračujeme, že planéta Zem ochorela lebo ju napadli Odpadkožrúti (obrázky s odpadkami položíme na kôpku smerom dolu). Vyčarujeme však zázračného panáčka Nebojka, ktorý chce planétu zem zachrániť. Postavíme ho na políčko štart. Dieťa hádže kockou a postupuje po hracom poli. Keď stúpi na políčko označené STOP vezme si z kôpky obrázok odpadu, pomenuje ho a položí na obrázok kontajnera správnej farby podľa druhu odpadu (odpadkové koše si môžeme s deťmi vyrobiť ešte pred hrou z krabičiek a namaľovať ich farbami). Hra pokračuje až kým Nebojko nedôjde do cieľa a tak zachráni planétu Zem.

Hra: *Život pod nohami (3+)*

Materiál: konáriky

Postup: Z konárikov si v tráve, na lesnej cestičke vytvoríme rámček- okienko. S dieťaťom si k nemu sadneme a dieťa opisuje, čo v ňom vidí, pozoruje živočích, ktorý sa v ňom pohybuje (napr. chrobák, mravec, slimák). Konáriky môžete dieťaťu pomôcť zviazať a takto môže pozorovať okolitú prírodu nielen na zemi.

Aktivita: *Stromy a ja (4+)*

Materiál: pohár, fľaša s vodou, peň stromu, listy zo stromov, farby, baliaci papier, štetce

Postup: Na vychádzke do lesa pozorujeme stromy a vedieme rozhovor s dieťaťom.

Človek dýcha nosom.....strom listami

(dieťa sa zhlboka nadychuje nosom, pozoruje rôzne druhy listov na stromoch, zbiera ich)

Človek pije ústami.....strom koreňmi

(dieťa sa napije vody z pohára, poleje fľašou strom pri koreňoch, pozoruje jej vsakovanie)

Človek má narodeniny.....strom má tiež narodeniny

(dieťa zráta svoj vek na prstoch, pozoruje peň stromu- počíta letokruhy)

Po návrate z prírody môže namaľovať strom, odtláčať naň nazbierané listy, maľovať letokruhy na reze stromu a pod.

Koniec 1.časti

Spracovala: Eva Lišková

